

Ympäristöministeriön RakMk A2 tarkistamista valmisteleva työryhmä**Sisustusarkkitehdin ammattikunnan tunnistaminen ja tunnustaminen RakMk A2:ssa**

Maankäyttö- ja rakennuslain 123 §:n mukaisesti tehtävien vaativuudesta ja rakennushankkeessa toimivien kelpoisuudesta annetaan määräykset ja ohjeet Suomen rakentamismääräyskokoelmassa A2. Sisustusarkkitehtien osalta tämän määräyksen nykyiset tulkinnat ovat perusteettomia, kohtuuttomia ja kilpailua vääristäviä. Tässä lausunnossa ”sisustusarkkitehdillä” tarkoitetaan Taideteollisessa korkeakoulussa suoritettua taiteenmaisterin/sisustusarkkitehdin tutkintoa¹.

Jäljempänä olevaan viitaten Sisustusarkkitehdit SIO ry esittää, että ympäristöministeriö ryhtyy pikaisesti tarvittaviin toimiin täysin perusteettoman elinkeinonharjoittamisen rajoittamisen ja tästä aiheutuvan kilpailun vääristymisen poistamiseksi.

Vuonna 2000 voimaan tullut maankäyttö- ja rakennuslaki

Vuonna 2000 voimaan tulleen uuden maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) tavoitteina oli lain perustelujen mukaan selkiyttää rakennuslainsäädäntöä ja saattaa se jälleenrakentamisen ajasta korjausrakentamisen aikaan. Niin ikään pyrkimyksenä oli parantaa yleisesti rakentamisen laatua ja saattaa sen laatu ja vastuu tasapainoon. Suunnittelijoiden kelpoisuudenarvioinnin taustalla oli pyrkimys varmentaa rakennusten turvallisuus ja terveellisyys. Tähän katsottiin päästävän erityisesti ”*antamalla mahdollisuus etenkin erityissuunnitelmien (so. lähinnä rakenne- ja lvi-suunnittelualat) kohdalla tarkentaa suunnittelijan koulutusta ja kokemusta koskevia vaatimuksia*”².

Sisustusarkkitehdit SIO on edellä mainittujen tavoitteiden suhteen täysin samaa mieltä.

Lakiehdotuksen käsittelyn yhteydessä eduskunnan ympäristövaliokunnan kuultavina oli mm. Safan edustajana Anu Mansikka³. Suunnittelijoiden pätevyysarvioimisen osalta hän toivoi pätevyysvaatimusten kirjaamista lakiin tai asetukseen. Tämä olisikin varmasti ollut lopputulokseltaan nykyistä parempi ratkaisu. On vaikea kuvitella, että poliittisella tasolla olisi haluttu olennaisesti vaikeuttaa sisustusarkkitehtien korkeakoulutetun, ammattitaitoisen ja alalla vakiintuneen ammattikunnan edellytyksiä harjoittaa ammattiaan.

Rakennustarkastajayhdistyksen lausunnon antaja Lauri Jääskeläinen puolestaan toivoi ennen kaikkea lisää resursseja rakennustarkastajien lisäkoulutukseen todeten suunnittelijapätevyyksistä vain tarkemmin määrittelemättä ”toimenpiteiden voineen olla vieläkin pitemmälle vietyjä”⁴.

Sisustusarkkitehtien ammattikuntaa ei lainvalmistelun yhteydessä kuultu⁵.

¹Taideteollisen korkeakoulun tutkinto on ainoa sisustusarkkitehdin ylempi korkeakoulututkinto Suomessa. Alemman BA-tason sisustusarkkitehdin tutkinnon voi suorittaa myös Lahden AMK:ssa.

²HE 101/1998

³Anu Mansikan (Safa) lausunto Ympäristövaliokunnalle 25.9.1998

⁴Lauri Jääskeläisen lausunto Ympäristövaliokunnalle 6.10.1998

⁵Ympäristövaliokunnan mietintö 6/1998 vp, valiokunnassa kuultavina olleet asiantuntijat

⁶Lena Strömbergin (Sisustusarkkitehdit SIO ry, pääsihteeri) lausunto

Lain 123 §:n mukaisesti suunnittelutehtäviin liittyvästä vähimmäiskelpoisuudesta säädetään asetuksella ja tarkemmat määräykset ja ohjeet annetaan Suomen rakentamismääräyskokoelmassa. Myöskään edellä mainitun lainkohdan nojalla annetun maankäyttö- ja rakentamasetuksen (895/1999) 48 §:n ei voida tulkita rajaavan sisustusarkkitehteja kategorisesti kelpoisuusvaatimukset täyttävien suunnittelijoiden ulkopuolelle. Varsinainen sääntely onkin käytännössä tapahtunut lainsäätäjän tahdon vastaisesti rakentamismääräyskokoelmassa.

Voimassa oleva A2 ja sen tulkinta

Voimassa oleva, syksyllä 2002 voimaan tullut, rakentamismääräyskokoelman osa A2 ei tunne lainkaan sisustusarkkitehdin tutkintoa tai ammattikuntaa. Rakennusvalvontaviranomaiset ovat lähtökohtaisesti tulkinneet ohjetta epäämällä sisustusarkkitehdeilta mahdollisuuden toimia rakennushankkeen pääsuunnittelijana hankkeissa, jotka edellyttävät rakennus- tai toimenpidelupaa.

Ainoa argumentti tälle tulkinnalle on väite, että sisustusarkkitehdin /TaM tutkinto ei ole *rakennusalan* tutkinto. Tämä väite on sekä absurdi että väärä. Sisustusarkkitehdintutkinto nimenomaan on, ja on aina ollut, rakennusalan tutkinto.

Vuosina 2001–2002 määräyskokoelman asianomaista kohtaa valmisteltaessa Sisustusarkkitehdit SIO ry:ltä evättiin mahdollisuus lausua kantansa tulevaan A2 ohjeistoon⁶. Tämä on johtanut täysin vääristyneeseen tilanteeseen, jossa osittain samassa rajapinnassa toimivat, kilpailevat ammattiryhmät ovat käytännössä määrittäneet yksittäisen, asemansa vakiinnuttaneen ja ammattitaitoisen ammattikunnan mahdollisuuden harjoittaa ammattiaan. Elinkeinonharjoittamisen oikeutta on näin ollen kavennettu lakia alemmanasteiselle ohjeistuksella ilman, että eduskunta, ja erityisesti sen perustuslakivaliokunta, olisi selkeästi ottanut kantaa elinkeinonharjoittamisoikeuden kaventamiseen tai, että edes asianomaista ammattiryhmää olisi asian valmistelun yhteydessä kuultu. Puhumattakaan, että nykyiselle ohjeistukselle olisi annettu selkeät, tosiasioihin pohjautuvat perustelut.

Sisusarkkitehtien ammattikunnan on vaikeaa nähdä nykytilanteelle muuta syytä kuin halun rajoittaa kilpailua. Missään ei ole tosinne pohjautuen perusteltu, että määräyskokoelmassa omaksutulla sisustusarkkitehteihin kohdistuvalla rajoituksella olisi merkitystä suunnittelun tason osalta.

Esitys A2:n ja sen tulkinnan muuttamiseksi perusteluineen

Sisustusarkkitehdit SIO esittää sisustusarkkitehdin /TaM (ja BA) sisällyttämistä A2:een. Samalla siinä määriteltäisiin ne rakennushankkeet, joissa sisustusarkkitehti/ TaM ja sisustusarkkitehti /BA voi toimia hankkeen pääsuunnittelijana. Liitteenä olevan listauksen pohjana on käytetty FISE Oy:n pääsuunnittelija/sis -taulukkoa muutamien olennaisiin tarkennuksiin.

Tarkennukset ovat:

AA pätevyys, A pätevyys ja soveltuvin osin B pätevyys

¹Taideteollisen korkeakoulun tutkinto on ainoa sisustusarkkitehdin ylempi korkeakoulututkinto Suomessa . Alemman BA –tason sisustusarkkitehdin tutkinnon voi suorittaa myös Lahden AMK:ssa.

²HE 101/1998

³Anu Mansikan (Safa) lausunto Ympäristövaliokunnalle 25.9.1998

⁴Lauri Jääskeläisen lausunto Ympäristövaliokunnalle 6.10.1998

⁵Ympäristövaliokunnan mietintö 6/1998 vp, valiokunnassa kuultavina olleet asiantuntijat

⁶Lena Strömbergin (Sisustusarkkitehdit SIO ry, pääsihteeri) lausunto

ennen: korjaus- tai muutostyö, joka kohdistuu olevan rakennuksen rajattuun osaan kuten yksittäiseen sisätilaan.
uusi: korjaus- tai muutostyö, joka kohdistuu olevan rakennuksen sisätilaan sekä näistä muutoksista mahdollisesti johtuviin vähäisiin julkisivumuutoksiin.

Perustelu:

Maininta rakennushankkeen kohdistumisesta rajattuun yksittäiseen sisätilaan on tarpeeton ja antaa pahimmillaan mahdollisuuden lain hengen vastaiseen tulkintaan rajatusta osasta tai yksittäisestä sisätilasta. Tyypillisiä rakennushankkeita, missä sisustusarkkitehdit menestyksellisesti toimivat ennen uuden lain tiukentunutta tulkintaa, käsittivät esimerkiksi ravintolan suunnittelun vanhaan liikehuoneistoon (käyttötarkoituksen muutos). Näihin kohteisiin tyypillisesti kuului enemmän kuin yksi ”rajattu ja yksittäinen tila”.
Julkisivumuutoksia ovat tyypillisesti hankkeisiin liittyvät, toimenpide- ja rakennusluvan alaisiksi määritellyt, ulkomainoslaitteet ja esim. sisäänkäyntien muuttaminen vastaamaan uuden käyttötarkoituksen mukanaan tuomia viranomaismääräyksiä.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 2008

Martti Lukander
Sisustusarkkitehti SIO
Sisustusarkkitehdit SIO ry., A2 työryhmän puheenjohtaja

Liite Sisustusarkkitehdin pätevyys pääsuunnittelijana

Tiedoksi:

Eduskunta, Ympäristövaliokunta
Puheenjohtaja Rakel Hiltunen
Valiokuntaneuvos Marja Ekroos
Eduskunta, Perustuslakivaliokunta
Puheenjohtaja Kimmo Sasi
Valiokuntaneuvos Kalevi Laaksonen
Kilpailuvirasto
Ylitarkastaja Jan Nybodas

¹Taideteollisen korkeakoulun tutkinto on ainoa sisustusarkkitehdin ylempi korkeakoulututkinto Suomessa . Alemman BA –tason sisustusarkkitehdin tutkinnon voi suorittaa myös Lahden AMK:ssa.

²HE 101/1998

³Anu Mansikan (Safa) lausunto Ympäristövaliokunnalle 25.9.1998

⁴Lauri Jääskeläisen lausunto Ympäristövaliokunnalle 6.10.1998

⁵Ympäristövaliokunnan mietintö 6/1998 vp, valiokunnassa kuultavina olleet asiantuntijat

⁶Lena Strömbergin (Sisustusarkkitehdit SIO ry, pääsihteeri) lausunto